

Forbud mod Kvinders Natarbejde.

Det synes, som om Spørgsmaalet om Forbud mod Kvinders Natarbejde paany skal blive brændende. Efter at Landstinget i Foraaret med alle Stemmer mod Socialdemokraternes 4 havde vedtaget, at § 25 (Forbud mod Kvinders Natarbejde) skulde udgaa af Lovforslaget, havde man næppe ventet, at Folketingets Medlemmer skulde tage denne Sag op til saa indgaaende Drøftelse, som Tilfældet blev. Da Spørgsmaalet maa formodes at have Interesse for mange af »Kv. og Samf.«s Læsere, skal vi efter Rigsdagstidende bringe nogle af de mest karakteristiske Udtalelser.

Socialdemokratiets Ordfører, Herr *Sigvald Olsen*, udtalte bl. a.:

»... Jeg beklager, at den nævnte Bestemmelse er gaaet ud. Jeg ved godt, at der indenfor de kvindelige Arbejders Rækker har været en Del Modstand mod denne Bestemmelse, det vil der altid være blandt dem, der paa en eller anden Maade rammes af en Lovgivning som den, vi her har med at gøre.....

... Jeg beklager som sagt, at denne Bestemmelse er gaaet ud, thi man kunde let være blevet enig om for de Kvinder, der for nærværende Tid er beskæftiget ved Nattearbejde, at give en noget længere Frist end den foreslaaede, saa at de ikke skulde føle sig i saa høj Grad brøstholdne. Men det drejer sig jo her om et Princip i Kvindebevægelsen, nemlig dette, at Kvinden skal have Ret til at gøre det samme som Manden og skal være selvbestemmende i et og alt.«*)

Folketingsmand *Rørdam* (Radikal), der jo som Formand i Arbejdsraadet har været med til at foreslaa, at Natarbejdsforbudet indsættes i Loven:

»... Jeg er i alle Forhold en varm Tilhænger af Kvinders og Mænds Ligestilling her i Livet, men jeg tror, at Kvindesagens Forkæmpere tager noget fejl, naar de paa dette Omraade saa kraftigt hævder Kvinders og Mænds Ligestilling. Det er en noget doktriner Anskuelse, som væsentlig hævdes af Overklassens Kvinder, for de arbejdende Kvinder vil i det lange Løb staa sig ved, at der kommer Forbud mod Kvinders Natarbejde. Naar man gør gældende, at der nu er en Del Kvinder, der arbejder om Natten, og at det vil være urimeligt at forbyde dem dette Arbejde, kunde jeg tænke mig, at man kunde gaa ind paa et Kompromis, saaledes at Indenrigsministeriet efter Arbejdsraadets Indstilling tilstod Dispensation fra Forbudet i visse Fag i et begrænset Antal Timer. Derved vilde man maaske kunne faa Spørgsmaalet løst. Men i Virkeligheden gør

man Kvinderne en større Tjeneste ved at forbyde deres Natarbejde i Fabrikkerne, og jeg synes, det er urimeligt, naar Kvinderne her hævder, at det er at forringe deres Menneskeværd, at det er at stille dem lige med Børnene og de umyndige. Det er, som sagt, kun ud fra den Betragtning, at Kvinderne er fysisk svagere end Mændene, at man har truffet denne Bestemmelse i mange Lande.«

Folketingsmand *Holger Neergaard* (Højre) udtalte i Begyndelsen af sit Foredrag: »... at en streng Fabrikslovgivning medfører forøget Hjemnearbejde.« Senere udtalte han sin store Betænkelighed ved at forbyde de 3000 Børn mellem 12 og 14 Aar, som har Fabrikarbejde, at fortsætte med dette Arbejde, medens man lod Børn vedblive at arbejde i andre Virksomheder. Herefter maatte man være berettiget til at vente, at Folketingsmanden vilde være en Modstander af Forbud mod Kvinders Natarbejde, men i Stedet for udtalte han følgende:

»... I det hele taget er den moderne Feminisme, om jeg saa maa sige, den, der kæmper for Kvindens Ligestilling med Manden, i Virkeligheden løbet ganske galt i Byen. Det er ganske forkert, fuldstændig urimeligt, at Kvinder overhovedet kan gøre Mands Arbejde, navnlig kan de ikke gøre det paa de Omraader, her er Tale om. Derfor har man ikke Ret til at ophøre med at beskytte Kvinden. Jeg maa sige, at jeg absolut ikke deler den Anskuelse, at man ikke kunde lovgive om, at Kvindernes Arbejdstid skulde indskrænkes, hvis man i øvrigt mener, at man vil indlade sig paa at bestemme noget om voksne Mennesker, og det gør vi jo med Hensyn til Kvinden, naar hun er Moder. Det er det centrale, at Kvinden er Moder, og Hovedopgaven for Lovgivning af denne Art skal derfor være at beskytte hende som Moder, thi i det Øjeblik vi opgiver at beskytte Kvinden som saadan og i det hele taget vover os ud i at lade Kvinden blive ligestillet med Manden, begaar vi et ganske overordentligt stort, maaske skæbnesvangert Fejlgreb overfor Kvinden i hendes Stilling i Samfundet.«

Indenrigsminister *Jensen-Sønderup*, som i sin Tid ved Lovforslagets Forelæggelse i Landstinget udtalte, at han havde sine Betænkeligheder ved et Forbud rettet mod Kvinder alene, synes nu ikke at have noget bestemt Standpunkt. Til en Bemærkning af Holger Neergaard om det mærkelige i, at det konservative Landsting havde forkastet Forbudet, medens den radikale Rørdam ønskede dette gendinsat, udtalte Ministeren: »Det er et Vidnesbyrd om, at der dog en Gang imellem findes et Spørgsmaal, der er unddraget Partipolitikken.« Indenrigsministeren fortsatte derefter:

»... Jeg erkender, at der kan føres adskilligt i Marken for begge Opfattelser. Jeg skulde være tilbøjelig til at tro, at der ikke vil ske nogen Skade hverken

*) Alle Udhævelser foretagne af mig.